

i ntézményben, egy más szuverén államméval való czimernek vagy szinnek a közönsége sem foghat helyet.

Ausztria is, meg Magyarország is külön-külön főhatalommal rendelkezik, külön-külön jut kifejezésre az állami, a fejedelmi és a nemzeti szuverénitás s így az állami hatalom szimbolikus kifejezőinek, tehát az ország czimerének, meg a zászlójának is külön-külön kell kifejezésekre jutni.

Ámde az 1867: XIII. t.-czikkely rendelkezései folytán a közös ügyek tekintetében egy olyan szuverén ur teremtődött meg, aki ha a közös ügyekben főhatalmát, impériumát gyakorolni akarja, azt sem kizárólag mint magyar király sem kizárólag mint osztrák császár nem gyakorolhatja, hanem azt csakis mint osztrák császár és magyar király, vagyis röviden mint „császár és király” együttesen gyakorolhatja.

Mint hogy pedig ezeknek a közös ügyeknek a közös közjogi kormányzata egyuttal a magyar és az osztrák státushatalom végrehajtó hatalmának (executiva protestas) egy részét képezik; itt közjogilag az a kérdés merülhet föl, hogy e közös végrehajtó hatalom tartalmának megfelelőleg közös jelvények alkalmazhatók-e?

Ez az a kérdés, amelybe Tisza István, meg mások is közjogilag belebotlanak.

Ha az állami hatalom volna a közös, akkor a közös jelvényeknek a jogosultsága kétségtelen volna. Ámde nem az állami hatalom a közös, hanem csak a végrehajtó hatalom és ennek is csak az a része, amely a közös közjogi kormányzatokat tartalmazza.

Ha pedig csakis ez a közös, akkor tisztán áll előttünk a kérdésnek azon megfejtése, hogy a jelvények,

amelyek szimbolikusan az államhatalmat fejezik ki, a végrehajtó hatalom egy részére (ha mindjárt az közös is), amely tehát a külön-külön álló államhatalomnak csak egy minimális része: nem alkalmazhatók.

(Tudom, hogy a közös ügyek közös végrehajtó hatalmának ez az elmélete nálunk sokaknak nem tetszik; nem tetszik különösen azoknak, akik a XII. t.-czikkelynek közjogi fáklyákat gyujtogatnak. De hogy ezek közjogilag milyen nagy tévedésben vannak, az elkobzott könyvemben bőszesen bebizonyítottam.)

És minthogy a közös végrehajtó hatalom a külön-külön álló államhatalmat nem abszorbeálhatja; az külön közjogi jelvényekkel sem látható el, — ellenben ott kellene lenni a külön-külön állami hatalmak szimbolikus jelvényeinek együttes állapotban. Tudjuk azonban, hogy ott csak az osztrák jelvények szerepelnek s hire-hamva sincs a magyar államhatalom czimereinek és lobogójának.

Azokban jegyezzük meg jól, hogy míg közös végrehajtó hatalom exozitúráiban közjogilag teljesen korrekt is meg szükséges is az együttes jelvények (de nem ám a közös jelvények használata: addig az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg nem mint közös végrehajtó hatalomnak az exozitúrája jelentkezik akkor annak szimbolikus jelvényei, czimerei és zászlói közjogunkban. Ha pedig mint ilyen jelentkezik, csakis a szuverén magyar állam czimerei és zászlói lehetnek.

És itt értsük meg azt is, hogy a magyar hadseregben most már még az urakodó királynak a családi színei és czimerei sem jogosultak. Ez jogosult volt a dinasztikus hadseregnek idejében, de nem jogosult az általa

nos védkötelezettségen alapuló nemzeti (nép) hadseregeknél.

Ezeket a megczáfolyhatatlan közjogi dolgokat mind kellene tudni Tisza Pistának és akkor majd nem járna az esze azon, hogy miképp posványosítsa be még tovább közjogunk tisztaságát közös czimerekkel és zászlókkal.

Beszélgetés Barabás Bélával. A harcot folytatják.

nov. 17.

Barabás Béla, országgyűlési képviselő vasárnap Nagyváradon időzött, ott tartózkodása idején a „Nagyvárad” tudósítója előtt a politikai válságról s a várható fejleményekről nagyérdékű nyilatkozatokat tett.

Az ujonczjavaslatok sorsáról a tudósító kérdésére így válaszolt a képviselő:

— Ezt a kérdést praktikus szempontból kell elbírálnunk. Nem hiszem, hogy teljesülni fog Tisza István gróf terve, hogy az idén sorozhasson. Mert tudvalevően két katonai javaslatot kell letárgyalnunk, az ujonclétszám megállapításáról és az ujonczok megajánlásáról szólót, mely az elsőtől teljesen független. Az első inkább hadügyi szempontból, míg a másik tisztán politikai tekintetből esik bírálat alá. Mindkét javaslattal szemben az ellenzék a legerőteljesebb akciókat fogja kifejteni, annál is inkább, mert hisz, a nemzet kívánságai, éppen a katonai kérdésben élesedtek ki olyképp, hogy az ellenzéknek a harcot feladni nem szabad.

— A harc folytatására megállapodott már az ellenzék az eszközökben?

— Mind két javaslattól az ellenzék majd minden tagja ismertetni fogja a parlamentben álláspontját és mindegyik be fog nyújtani löbb mint tíz aláírással ellátott határozati javaslatot, melylyel a benyújtó képviselő újabb felszólalásra a zarszóhoz kap jogot. Ha semmi más elő nem kerül, e két javaslat tárgyalása így a legkönnyebben február elsejéig eltart. Ugy sejtjük azonban, hogy Tisza István erőszakos keze abban fog megnyilvánulni, hogy különféle formában keresztül gázol a házszabályokon. Vagy úgy, hogy egyfolytában való üléseket tartat, vagy pedig úgy, hogy a sürgősséggel indokolta berekeszti a vitát és szavazást erőszakkal.

A jó fiu.

Irta: Alphonse Allais.

A miniszter unatkozóan olvasott még néhány sort az újságjából, azután ásított:

- Van még künn valaki, Baptiste?
- Igen, miniszter ur!
- Kicsoda?
- Két ur!
- Ur?
- Annak látszanak.
- Bocsássa be az egyiket.
- Igenis!

I.

Az egyik belépett. Magas, szikár fiatal ember volt. Hirtelen szöke a haja, belső tartalomra valló a szeme.

- Mathieu Péle vagyok . . .
- Igen!
- Jogot végeztem . . .
- Igen!
- Akaraterő van bennem . . .
- Igen!
- Bátorokodnám miniszter urat kérni . . .
- Igen . . . Mire? . . .
- Az a fogalmazói állás . . .
- Melyik?

- A hetedik ügyosztályban . . .
- Mi van vele?
- Üresedésben van.
- Ah, igen!
- Arra batorokodnám pályázni.
- Ah igen!
- Bátorokodnám . . .
- Mit?
- Előadni az okokat . . .
- Kérem ne fáradjon. Vannak okmányai? Igenis itt vannak.
- Mik ezek?
- Az egyetemi bizonyítványok . . .

Kitüntetés . . .

- Eredetiek ezek?
- Nem kérem, másolatok . . .
- Hagyja kérem itt, majd értesítek . . .
- Alássan kérem a jóindulatát . . .
- Isten áldja meg.

II.

Bejött a második. Elég nyegle és elég kellemetlenül zöld fiatal ur.

- A nevem: André de Vécour . . .
- Jó napot . . .
- Bátorokodom átadni a képviselőnk tiszteletét . . .

- Igen, tiszteletét.
- Azt és ezt a néhány sorát.
- Hová való ön?
- Seionsba, miniszter ur.
- Ah igen, tehát Tedier?
- Igen Tedier, a képviselőnk.
- És mit óhajt ön?
- Bátorokodnám miniszter urat kérni . . .
- Igen? . . . Mire?
- Az a fogalmazói állás . . .
- Az? Melyik?
- A hetedik ügyosztályban.
- Igen, üresedésben van, ugye?
- Szolgálatára. Arra batorokodnám pályázni.
- Ah igen . . . És? . . .
- És . . . És . . . Itt vannak az okmányaim . . .
- Igen . . .
- És itt van a Tedier képviselő ur ajánló levele . . .
- Igen . . . Micsoda okmányok?
- Az egyetemi bizonyítványok . . .
- Jók?
- Kielégítők.
- Majd meglátom mit tehetek.

kol, Mind a két ténye oly durva megsértése volna a szólásszabadságnak, amely nemcsak az ellenzékot fogja felingerelni, nemcsak az alkotmány iránti tiszteletben kitartó nemzetet provokálja, de magában a szabadelvű pártban is felül fog kerekedni a köteles tisztelet, mely a nemzeti ellenállás ez egyetlen módja iránt életben van.

— Lehetőnek tartja képviselő ur, hogy a szabadelvű párt állást foglaljon a miniszterelnökkel szemben?

— Szem előtt tartva a politikai erkölcsi szempontokat, biztosra veszem, hogy maga a szabadelvűpárt fog felébredni és Tiszát megakadályozni szerencsétlen eszközeinek használatában. Még annak volna értelme, ha a miniszterelnök a felhatalmazási törvényt kívánna tárgyalni; mert tény az, hogy a sürgősebb feladatok megoldása és a felmerült bajok orvoslása inkább a közgazdasági téren mint a katonai kérdésben nyomul előtérbe. Az országot is jobban megnyugtató, ha az indemnitás tárgyalatnék, mert ennek netalán való keresztülmenelelben anyagi előnyök nyilvánulnának meg, míg viszont az ujonczokra égető szükség nincsen.

— Hát a harmadévet kiszolgáló katonákra mi sors vár akkor?

— No igen, a harmadéves katonák. A kormány az ellenzékkel szemben azt a népszerű kártyát játsza ki, hogy a harmadévet kiszolgált katonák az ujonczok besorozása esetén hazabocsáttatnának. Elismerem, hogy ez az illető katonákra előny lenne, de áldozat nélkül nemzeti jogokat kivívni nem lehet. És én bízom ezeknek a katonáknak hazafias gondolkozásában, akik ha magyarul éreznek, ettől a csekély áldozattól annál kevésbé riadnak vissza, mert hiszen előnyösebb helyzetbe jutottak azáltal, hogy legkevesebb két fegyvergyakorlat részükre beszámítatik. Ugyanez a szempont áll a netán behívandó tartalékosokra nézve is. Az ország ma nem kíván a katonáktól sem vér, sem élet áldozatot. Csak csupán kényelmi szempont az, amelyet áldozatul hoznának s a magyar nemzet legszentebb jogaiért ezt a csekély kényelmetlenséget felvenni és eltűrni kötelesség.

— Nem gondolja a képviselő ur,

III.

- Jó napot, miniszter ur.
- Ah, jó napot, mi jó az ujság.
- Csak élünk. Hát te mit csinálsz?
- Vesződöm, bosszankodom.
- Akárcsak én . . .
- Eh, mit te?! Mit szóljak én?
- No, elbírod a gondjaidat.
- El, el, de végig kinez a sok pályázó . . .
- Pedig én is ilyen ügyben jöttem.
- Te??
- Ó, ne ijedj meg, kis komoly, nem magamnak.
- Hanem?
- Másnak.
- De te akarod azt a mást behozni?
- Persze.
- Hogy hívják?
- Paul de Quesnes-nok.
- Ki az?
- A jövődöbéli vöm.
- Bravó! Gratulálok. Mi az az ur?
- Jó fiu. Meglesz?
- Főitétlenül.

IV.

- Tanácsos ur!
- Parancsol, miniszter ur!
- Mi van azzal a hetedik ügyosztálybeli fogalmazói állással?

hogy a király a nemzet akarata előtt meghajol?

— Az én meggyőződése az, mert ezt a történelemből tanultam meg, hogy egy alkotmányos király az eddig elfoglalt rideg álláspontjából okvetlenül enged, pláne akkor, ha semmi nézen nevezendő jogaiban csorbitani nem akarjuk, de ellenkezőleg az a célunk, hogy a magyar királynak magyar szellemtől és őserőtől áthatott lelkes magyar hadserege legyen. Bizom azért abban lelkem teljes meggyőződéssel, hogy a magyar hadsereg magyarrá tételéhez nagy lépéssel fogunk közeledni. Csak kitartás és a győzelem a miénk lesz.

Az érdekes beszélgetést a képviselő ezzel a kijelentéssel fejezte be:

— Nektünk tökéletesen mindegy, ki a miniszterelnök. Mi szívesen látjuk Tisza Istvánt is, de azt elvárjuk mindegyiktől, hogy első kötelessége legyen a nemzet igazait szolgálni a koronával szemben, nem pedig a koronának parancsait az országra ráerőszakolni. Tehát a harcot folytatni fogjuk.

Gróf Csáky Adorján halála.

nov. 17.

Debreczen előkelő társadalmának gyászosa van. Meghalt gróf Csáky Adorján, akit élete legszebb szakában ragadott el a halál. Korporsója körül ott áll Debreczen egész előkelő világa, hogy utóijára kellőképpen adjon kifejezést annak a szeretetnek, becsülésnek, a melylyel a fiatal nemes szívü gróf iránt viseltetett.

Mert Csáky Adorján gróf mint főur volt. Ellenségei nem voltak csak barátai, akiket szeretetreméltó modorával magához tudott bilincselni.

A munka embere volt. Megmutatta, hogy nem riad vissza a becsületes munkától s pályáját, mint közigazgatási gyakornok kezdte meg a debreczeni rendőrségnél szűkös anyagi viszonyaira tekintettel. És akik még visszatudnak emlékezni erre az időre, tudhatják, hogy Csáky gróf egyike volt rendőrségünk legszorgalmasabb tisztviselőinek. De e mellett megmaradt főurnak, aki

- Üresedésben van, be kell tölteni.
- Igen. És?
- És két pályázó van eddig.
- Igen, és?
- Valami Mathieu Péle és de André Vecour.
- Kik ezek?
- Az első egy csomó pályadíjat nyert. Komoly, értékes erőnek mondják a bizonyítványai.
- A másik?
- André de Vecour, valami nyegle kis ficsur.
- Igen, de Tedier képviselő áll a háta mögött.
- Kérem, az nem tesz semmit . . .
- Hogy-hogy?
- Tedier a jövő választáson kibukik.
- Biztos?
- Biztos! Azért hát ezt a deréknek látszó Péle-t kell bevenni.
- Dehogy?
- Miniszter ur?!
- Paul de Quiesnes urat.
- Ki az, ha szabad tudnom?
- Egy jó fiu . . .
- Ah, igen . . . Egy „jó fiu“.

nagy műveltsége szeretetreméltóan kedélyes modorával vezető szerepet játszott az előkelő társaságokban s az arany ifjuság minta-képe volt.

Nagy barátja volt a művészeteknek s ő maga is irogatott igen szellemes apróságokat a helyi lapokba; mely apróságának az ő ideális lelkülete, kedves humora adta meg az izét.

Nyolcz évvel ezelőtt azután szép vagyonghoz jutott s most már ugy éíhetett volna, mint sok más főur. Csáky Adorján gróf azonban csak annyiban szakított előbbi életmódjával, hogy nem vállalt közhivatalt, de más uton igyekezett hasznos tagjává lenni a debreczeni társadalomnak. S bizony mondjuk, hogy azzá is lett. A változás azonban nem látszott meg rajta egybéként. Maradt, aki volt, ugyanaz a nyájas kedves szeretetreméltó Dóri gróf, aki volt s a kiből Debreczen levegője igazi magyaros főurat nevelt.

Most midőn elkísérjük a mi szívünk szeretetével utolsó útjára nem a főurat gyászoljuk benne, hanem az embert. Az embert, akit nem választottak el a debreczeni polgároktól a nyegle eldítéletek, aki szeretettel szoritotta meg a munkás kezeket nap nap után s a kinek érdemei a debreczeni Kaszinó történetében bizonyára feledhetlen módon lesznek megörökítve.

Életrajzi adatai a következők:

Körösszegi és adorjáni Csáky Adorján gróf. Szepesmegye örökös főispánja 1866 ban született Szepesváralján. Édes apja Csáky Kálmán cs. és kir. kamarás, a főrendiház örökös tagja nyugalmazott vezérőrnagy, édes anyja Csáky Nathália grfnő volt. A fiatal gróf realiskolai, majd gymnasiumi és jogi tanulmányait Debreczenben végezte el, hol édesapja még mint huszárezredes szolgált. Jogi abszolutoriumával közigazgatási pályára lépett s előbb a városnak, majd a megyének lett t. aljegyzője s a rendőrségnél is működött. Ezután helyettes főispáni titkár volt Degenfeld gróf oldalán. Néhány évvel ezelőtt örökölt a gróf s ekkor visszavonult a közélet teréről. A Kaszinó, mely nagyon sokat köszönhet neki, igazgatójának választotta meg. Igazgatósági tagja volt az elhunyt az Adria tengerhajózási társaságnak és debreczeni Korona szövetkezetnek.

Az elhunyt közeli rokona volt Csáky Albin főrendiházi elnöknek és Csáky Zsigmond csendőrszázadosnak. Édes anyjának Biharmegyében vannak birtokai.

Csáky Adorján grófot már régen az a gyilkos betegség szállta meg, a mit a nép nyelvén cukor-betegségnek hívnak. Ehez járult most erős orbáncza, a mely két betegségnek azután a gróf erős szervezete sem tudott ellentállani; bár orvosai Csikos Sándor dr. Losonczy Álmos dr. és Balkányi Ede dr. mindent elkövettek, hogy a katasztrófát elhárítsák. Konzileumot tartottak, a melyen részt vett Hammersberg orvos tanár is, akit a fővárosból hívtak a beteg ágya mellé.

Hiába tegnap este a fiatal gróf meghalt. A betegség első hírére Debreczenbe érkezett az elhunyt édes anyja, aki napokig virrasztott a beteg ágya mellett.

Tegnap éjjel érkezett meg két huga is, a kiktől azonban már nem vehetett bucsút, miután beállott nála az agónia.

Az este gyorsan terjedt el a városban halálának híre s még az éjszaka folyamán kitűzték a Kaszinóra a gyászlobogót.

A család már a ma délelőtt folyamán intézkedett a temetés ügyében. Az elhunyt grófot ideiglenesen Debreczenben temetik el s csak majd a tavasszal exhumálják s szállítják el Hotkócra a családi sirboltba.

A fényes temetésen a szertartást Dr.

Wolafka Nándor püspök végzi s részt vesz temetésén a papi kar valamennyi tagja.

A debreczeni Kaszinó választmánya ma délelőtt ülésezett a temetés ügyében s azt óhajtotta hogy a ravatalt a Kaszinó nagytermében állítsák fel, azonban a család ehhez nem járult hozzá, tekin'tettel arra, hogy a temetés Debreczenben lesz.

Elhatározta a Kaszinó, hogy a temetésen testületileg részt vesz és koszorút helyez az elhunyt ravatalára.

Ugy szintén testületileg részt vesz a városi tisztviselői kar, annak emlékére, hogy az elhunyt mint tisztviselő szolgálta a várost.

Ma a halottas háznál valóságos bucsujárás volt s a koporsó körül találkozott Debreczen egész előkelősége.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Kőrösszeghi és adorján özv. Gróf Csáky Kálmánné született kőrösszeghi és adorjáni Csáki Natália grófnő mint anya, hidvégi ifj. Gróf nemes Jánosné született kőrösszeghi és adorjáni Csáky Natália grófnő, kőrösszeghi és adorján Csáky Erzsébet és Ilona és grófnők mint testvérek és hidvégi ifj. Nemes János gróf mint sógor, mélyen szomorodott szívvel tudatiák felejthetetlen fia, testvérek, illetve sógora méltóságos kőrösszeghi és adorjáni Csáky Adorján gróf a m. főrendiház örökös tagja, szepesvármegye örökös főispánja és szepesföld örökös ura. Debreczen sz. kir. város volt fogalmazója és a casinó igazgatója stb. folyó hó 16-án, életének 39. évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek felvétele után beállott elhunytát. A drága halott hült teteme folyó hó 18-án délelőtt 10 órakor fog a Simonffy-utca 2. szám alatt lakásán, a r. kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni s ideiglenesen az itteni Szent Anna utcái temetőben elhelyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat a temetés alkalmával fog Debreczenben, a Szent-Anna-utcái r. kath. templomban, továbbá 20-án reggel a kegyuri templomokban, Szepes-Ujváron és P.-Tomajon az Urnak bemutatni. Debreczen, 1903. november 18-án. Béke poraira! A temetést Gebauer K. temetkezési intézete rendezi.

Ugy szintén külön gyászjelentést adott ki a kaszinó és a Korona szövetkezet is.

NAPI HIREK.

Egy őrmester tragikus halála.

— A vérmérgezés halottja. —

nov. 17.

A debreczeni 3. honvédszázad egyik derék számvevő őrmestere Franczl Károly tragikus halállal mult ki tegnap délután.

A derék és kötelességtudó katona még a mult héten ott dolgozott az ezred irodájában, nem is sejtve, hogy egy kis szurás, melyet a penna hegyével véletlenül ujján ejtett, halálát okozza.

Hat nap előtt, a mult hét szerdáján érte végzetes baleset Tvanczl Károly őrmestert. Az irodában dolgozott és a tollszárba új pennát akart elhelyezni. A mint a már használhatatlanná vált rozsdás pennát kivette a tollszárból, véletlenül megszurta balkezén egyik ujját. Kevés vér jött a szurás helyén, Franczl ügyet sem vetett rá, dolgozott tovább.

Este felé már sajnó fájdalmat érzett éjjel keze dagadni kezdett.

Sem ő, sem hozzátartozói nem tudták mi baja van. A keze azonban mindjobban fájt és mikor az orvost előhívták, az megállapította, hogy a szerencsétlen ember vérmérgezést kapott.

Segíteni az orvosi tudomány nem tudott rajta és tegnap nagy kínok között ki-szenvedett.

Tragikus halála bajtársai és a tisztikar körében is mély részvétet keltett.

A piaczi szabályrendeletet leküldte a miniszter.

A város közönségének régi óhaja volt, hogy a piacterek elhelyezését rendezze. A város alkotott is a mult évben egy vásárrendtartási szabályrendeletet, melyet jóváhagyás végett még a mult év november havában felterjesztettek a miniszterhez. A miniszter ma délelőtt küldötte le a szabályrendeletet a városhoz. A miniszter a szövegezésben néhány értelemzavaró módosítást kíván és ennek esz-közlése után újból felterjeszteni kéri a szabályrendeletet. A tanács a szabályrendeleteket az e hó 26-án tartandó közgyűlésen véteti újból tárgyalás alá.

A felekezeti iskolák segélyezésének rendezése.

A városi közgyűlés 740.000 koronát szavazott meg a felekezeti iskolák végleges segélyezésére és rendezésére. A miniszter a közgyűlésnek eme határozatát nem hagyta jóvá és új tárgyalást rendelt el. A közgyűlés újabb felterjesztésére a miniszter határozatát annyiban változtatta meg, hogy a közgyűlés felterjesztésének óhajára engedélyezte 117.000 korona kölcsönnek a felvételét, hogy az égető szükségleteket kielégíthesse a város. Ebből a kölcsönből a város több elemi iskolát építtetett. Az új tárgyalásokat ma kezdi meg a tanács az egyházak kiküldötteivel. Ma a róm. kath. egyház, holnap az izraelita egyház, csütörtökön a görög katolikus és ág. ev. egyház kiküldötteivel tárgyalnak, hogy végre a miniszter óhajának megfelelően rendezzék a felekezeti iskolák segélyezésének ügyét.

Változások a rendőrségen.

Boczkó Samuel rendőrfőkapitány betegsége folytán a városi tanács a főkapitány helyettesítésével V é g h Gyula h. főkapitányt, a bűnügyi osztály főnökét bizta meg. A bűnügyi osztály vezetésével a tanács J e n e y Miklós tb. kapitányt bizta meg, míg V e g h Gyula a főkapitányt helyettesíti.

Virillisták névjegyzéke.

Hajdumegye legelső adót fizetőinek névsorát már ideiglenesen összeallította az igazoló választmány. A névsor a mai naptól kezdve 30 napig közszemlére lesz kitéve a vármegyeházán, a hol az érdekeltek megtekinthetik s 30 napon belül felszólamlással élnének ellene.

Az utadó zárszámadása.

Az 1901—902 ik évi utadó zárszámadás elkészült és 15 napi közszemlére a polgármesteri titkári hivatalban ki van téve.

Mikor lesz a közgyűlés.

Debreczen város törvényhatósága e hóban közgyűlést tart. A közgyűlés határnapját e hó 26-ára állapították meg. A városi tanács holnap a polgármester elnöklésével ülést tart, melyen a közgyűlés tárgyait készíti elő.

Függetlenségi párt Kossuthnál.

A függetlenségi és 48 as párt tegnap délután testületileg tisztelt nagynevű vezérével; Kossuth Ferencznél hatvankettedik születése napja alkalmából. Thaly Kálmán üdvözlésére Kossuth meghatva választott örömet fejezte ki a párt ragaszkodásának eme őszinte megnyilatkozása felett. Az este tere tervezett bankett Kossuth Lajos Tódor elutazása miatt elmaradt.

Előjegyzés a december 3-iki hangversenyre.

A december 3-iki történelmi hangverseny érint nagyfoku érdeklődésénél fogva a rendezőség a jegvhez kötött igénye kiegészítésére csak úgy vállalkozhatik, ha az ugy a szereplő, mint a dalegylet pártoló, alapító és működő tagjai előjegyzéseiket f. hó 25-ig megteszik, hogy ez időn tul, az elő nem jegyzett helyek mindenkinek rendelkezésére álljanak. Előjegyzetelni: Bárdos Géza dalegyleti pénztárnok urnál (Közgazdasági Bank.)

A városi tanács részvétirata.

A városi tanács tegnap tartott üléséből megleghangu részvétiratot intézett néhai Kertész János családjához. Az elhunyt tudvalevőleg a város törvényhatósági-bizottságának is kiválóan érdemes tagja volt.

A műpártoló egyesület

e hó 21-én d. u. választmányi ülést tart, melyen a képkiallítás teendőit beszélük meg.

Távbeszélő a vármegyében.

A küszöbön levő vármegyei közgyűlés egyik legfontosabb tárgya lesz a vármegyei telefon hálózat ügye. A dolog ugyanis úgy áll, hogy előbb a vármegye, a város hozzájárulásával akarta a telefont létesíteni, hanem ebben nem tudott a vármegye és város megállapod sra jutni. Most azután a miniszter kijelentette hogy ő létesíti államilag a telefont, ha a felállítási munkálatok költségéről s a gép ken kívül az anyagról a vármegye gondoskodik. Természetesen a mechanikus felszerelést az állam adja s ugy szintén ő gondoskodik a tisztviselői kar ellátásáról is. Ilyen módon lehet, hogy a távbeszélő hálózata a megyében még a jövő évben létesülni fog.

Elcsapott rendőr.

A debreczeni közrendőrök működése most nagyon szigoruan van ellenőrizve s a legkisebb hibát sem lehet büntetés nélkül elképzelni. Ha pedig többszöri büntetésre szolgált rá valamelyik közrendőr, rögtön ki-vetkeztetik. Így járt tegnap Kecskés István, a 8. számú közrendőr, akit nyomban elbocsátó tak a hivatalából.

A Gönczy egyesület közgyűlése.

A Gönczy tanító egyesület járáskörének közgyűlése csütörtökön, 19-én lesz. Ez

alkalommal Barcsa János ev. ref. képezdei tanár a magyar nyelv tanításáról, dr. Burger Péter orvos pedig az alkohol kérdéstről értekeztek. Az érdekes és tanulságos ülésre szintén is felhívjuk a tanferfiak és érdeklődők szives figyelmét. A közgyűlés d. u. 3 órákor a városháza kis tanácstermében lesz.

Meggyilkolt házaspár.

Sopronban Pap György győr-soproni ehenfurti vasuti pályáért és ennek nejtől éjtel ismeretlen tettes meggyilkolta és kirabolta. A gyilkosság Sopron közvetlen közelében egy őrházban történt és híre nagy izgulmat keltett a városban. A vizsgálat, melyet Elő Ferenc vizsgálóbíró vezet, megállapította, hogy a meggyilkolt házaspár a soproni hetivásáron tehenet adott el és valószínű, hogy a gyilkos ennek árát sejtette meg. A széleskörű nyomozás teljes erővel folyik.

A kályha.

Ime, az ő köre is elérkezett. Tavasz óta ő volt a legelbanyagoltabb, a leglehetősebb portéka a szobákban. Az őrdög se fordított vele, rá se néztek, figyelemke se voltak. Legfőleg a tetejére raktak egyet-egyest, amihez neki semmi köze. Senki se közeledett hozzá, állt hidegen és elhagyatva, ha ugyan egyáltalán bent hagyták és nem szét darabokra, hogy lomos kamarában, piaczéban rozsdásodjék. De a szenvedés, a nyomoruság, a lenézés és a melőzöttség sem tart örökké. Jött a tél apó, hideg szájával egyet lehelt a világra és ime, meglelt a fordulat. A kamarába száműzött darabokat összeszedik, a kályhát összerakják, ahol sebe van, puha anyaggal beforrasztják, szépen megtisztítják lekefelik. Enni is adnak neki, tömök pattogó hasábkövel, sziszegő szénnel, dermedt tagjait szép piros lánggal egyre melegítik. Bezzeg érdeklődnek most a kedves egészsége iránt; van-e jó huzatja, pontosan zár-e az ajtaja, nincs-e valami baja a torkának, nem füstöl-e a derék alkalmatossága, a rostélyja jól ejti-e a pernyét? Egyszerre ő lesz a központ, az a sarok a legelőkelőbb, a hol ő áll. Elhagyatottságróldehogya is panaszkodik. Akik nyáron rá se néztek: most mellé állanak, hozzá támaszkodnak, élvezik és támogatják. Ime ilyen a sors forgandósága, minden változik, csak az igazság nem, hogy az kedves, ami hasznos.

Naptár a jövő évre.

Csáthy Ferenc könyvkereskedő kiadásában ma megjelennek azok a csinos kiállítású zsebnaptárak, amelyek 38 év óta vannak használatban. A naptárak három féle kiadásban jelentek meg. 10 fil., 20 fil. egyszerű és 50 filléres diszkiadásban.

A pállnka áldozata.

Pántye Tógyer gyulai napszamos a pállnka áldozata lett. Csütörtökön bealított a gyulai rendőrkapitányi hivatalba azzal, hogy az Istentől kapott 700 koronáját az éjjel ellopták. Mikor ráolvasták hogy egyszerre még csak 700 fillérje sem volt soha, dühöngeni kezdett, dr. Varga Lajos rendőrkapitány ekkor elrendelte orvosi megvizsgálását s a rendőrorvos által megállapított hogy Pántye nagyfokú delirium tremens betegségben szenved s mint közveszélyes elmebeteg a megyei kórházba gyógykezelés végett bészállították.

Váratlan fogadtatás.

Kiss Gábor bősörményi lakos csütörtökön d. u. átnézett a szomszédjához: Csibi Istvánhoz, a ki — se szó se tartomány

— minden szó nélkül még a ház ajtajában ölbe kapta Kiss Gábort s kiyitte a ház elébe, a földre gyűrte s bicskát húzva elő, a jobb keze fejét összevagdalta. Kiss Gábor véres kézzel ment fel a rendőrségre panaszt tenni.

Felülfizetések.

A Magyar Irodalmi Önképző Társulat 1903. nov. hó 15-én Csokonay Vitéz Mihály emlékére rendezett ünnepélyen a következő felülfizetések történtek: Ormós Gábor 1 kor. Nagy József 1 kor, Nagy Lajosné 1 kor. N. N. 1 kor. Müller Béla 1.40 kor. Simon Károly (Hadház) 1 kor. Kiss J. 1 kor. N. N. 2 kor. Kerekes J.-né 1 kor. Csiky Lajos 2 kor. Jánossy Zoltán 2 kor. Sass Béla 2 kor. Kaain Zoltán 2 kor. Dr. Nágel Zsigmond 1 kor. Szilágyi József 50 fill. Vay Gyula 1 kor. Jó István 1 kor. Kovács Mihály 2 kor. Kardos Albert 1 kor. Vay G.-né 2 kor. Kovács Sándor 1 kor. Bary Gyula 1 kor. N. N. 30 fillér. Szele György 4 kor. Nagy Elek 1 kor. Szikszay Alanár 1 kor. Kereszturi J. 1 kor. Mindezen szives adományokat köszönettel nyugtázzuk. Erdei Károly elnök, Adorján István pénztárnok. Debreczen, 1903. nov. 17.

Amerikai munkások a szegedi Kossuth-szoborra.

Polezner Jenő Szeged orsz. képviselője az amerikai Freendlandból levelet kapott, melyben amerikai magyar munkások arra kéri, hogy írja meg, mennyiben kerülne egy a Kossuth-szoborra helyezendő koszoru. mert annak árát azonnal elküldenék és kéri, hogy a nevében helyezze el azt a szoborra. A levelet Szücs Dániel és Varga Ferenc, valamint Ducsay István írták alá. Polezner azt válaszolta, hogy a koszorujukat ünnepség keretében helyezi el a szobor talapzatára.

A kikötés és kurtavas vége.

A király tudvalevőleg elrendelte, hogy a hadseregben meg mindig divatozó embeletlen büntetésnek: a kitötést nov. 16-ától eltörölik s a kurtavasat is csak kivételes esetben használják. Ez a régen várt rendelkezés ma lépett életbe, így hát az ezután bevonuló ujonczok már nem ismerkednek meg ezzel a spanyol inquisitiohoz hasonló testi lelki kínzással, a miért persze egy csepp se lesz busulni.

Kossuth Lajos asztaltársaság tisztujtása.

A „Debreczen” sörsarnokban székelő asztaltársaság, melynek egyedüli nemes célja a téli évad beköszöntésével a szegény gyermekek felruházása. tegnap este 17 gyermeket ruházott fel téli ruhával, csizmával és sapkával. A gyerekek felöltöztetése és jó meleg vacsorával való ellátása után következett a tisztujtás. Ezt megelőzőleg az asztaltársaság tisztikara a felmentvényt kérte a közgyűléstől, amit az köszönete és elismerésének kifejezése mellett megadott. Ezután következett a tisztujtás, melynek minden tagja egyhangulag választott meg. — Diszelnök Nagy András, elnök Roth János, Alelnök Mrár Ferenc, Pénztárnok Harangi György. Ellenőr Szabados Vilmos, Titkár Schwartz Dániel. Választmányi tagokul választottak: Szepessy Péter, Mendelovits Lajos, Stark Ignác, Kleinfeller Károly, Tanczer György, Traka Ferenc, Sima Ferenc, Károlyi István, Benes Geza, Benes Gyula Dávid Mihály és Keller Sándor. A tisztujtás után Schwartz Dániel titkár indítványára az asztaltársaság a „Kossuth Lajos jótékony asztaltársaság” nevet vette fel és a Kossuth dal eléneklése után a hivatalos rész véget ért.

Nyilvános nyugtázás.

A bán-horvát ev. ref. egyházban építendő orgonára Kovács Mariska Püspökkladányban lakó urhölgy ivén adományoztak: Kovács Lajos 10 koronát, Kovács Mariska 8 koronát, Papp Sándor, Tisza Imre, ifj. Tisza Imréné, Dr. Batári István 2-2 koronát. Rochlicz Kamillné, Czöpka Gyula, Fötvös Sándor, Nagy Mátyás, Belovári Lajos, Dr. Balogh Albinné, Dr. Boda Gyuláné, Kéri Lajosné, Fejér Sándor, Kiss Ferencz, Andorkó Márton, Darai Istvánné, Adami Jánosné, Czikó István, Gaál Józsefné, Bónis Beatrix 1-1 koronát, Várkonyi Ferenczné, Lövei Albertné, Kiss József, Papp Miklósné, Földvári Szilveszter, Igmándi Józsefné 60-60 fillért, Simonyi Irénke, Deme Sándor, Szabó Elekné 50-50 fillért, — Deme Sámuel, Fekete József, Szilágyi Bálintné, Varró Ferencz, dr. Tikos Gyuláné, Grünfeld Abraham, Reményfi Róza 40-40 fillért, Kovács Margit 10 fillért, összesen 50 az az ötven koronát. Midőn az átvett adományokat ezuttal e lap szerkesztőségének sziveségéből nyugtázni szerencsém van, el nem mulaszthatom úgy a nemes lelkületű gyűjtőnek, mint a kegyes adakozóknak, szegény, de nemes törekvésű egyháznak, szegény, de nemes törekvésű egyháznak, névben, hálás köszönetemet nyilvánítani. Bánhorvát, 1903. nov. 15. Tisztelettel Csizmadia Jenő, ev. ref. lelkész.

Olvasóink figyelmébe

ajánljuk, hogy színehagyott, avagy pecsételt elpiszkolódott ruháikat olcsó árak mellett Konez Józsefnél festessék és tisztíttassák. Főútlelet Batthányi-u. 2. sz. a. Műhely Vár-u. 7 sz. zenede során.

Igyunk

Avasujfalusi Oroszlán természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fil. Kapható kizárólag a Schwarz-féle dohánytöszdében. Piacz u. 29.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

Nov. 17.

Készáru: olcsóbb 2 1/2-el.

Buza áprilisra	7.72-7.73
Rozs	6.69-6.70
Zab	5.51-5.53
Tengeri májusra	5.25-5.26

Egy református lelkész Tisza Istvánról.

(Milyen volt a miniszterelnök tíz év előtt?)

Amikor Tisza István miniszterelnökké lett, szinte egyhangú volt a többször nyilvánult vélemény, hogy teljes őszinteséggel a miniszterelnököt csak a Ház protestáns tagjai fogják támogatni. Hogy egyedül a vallás közössége éppen nem ferühoz illő, komoly ok a támogatásra, azt ugyan érezte mindenki, mégis szeltében hangoztatták ezt a körülményt. Ezeket a híreszteléseket alkalmunk van most a kellő értékükre leszállítani. Kezünkbe került ugyanis egy református lelkész tíz évvel ezelőt írott levele, mely bizonyossága annak, hogy a mindig szabadszeilemü protestánsok éppen nem valami szörnyen rajonganak a zsarnoki hajlamu Tiszafamilia iránt.

Egy temesmegyei kálvinista lelkészhez írt levelet a levél, melynek erre vonatkozó részét alább szöszérint adjuk:

„Kedves Uramöcsém!”

Küldeményét és levelét örömmel vettem; most egyelőre nem küldhetek mást, mint e Reflexiót a nagykarolyi Memorán-

dum felett. Tulajdonképpen czélja az, hogy a Konventet sarkaljuk a petíció be-terjesztésére az országgyűlés és a hamis Opportunitas bölcsességének ostorozására. Az evangéliumi elv: „Feddődzel, dorgálódjál, alkalmas és alkalmatlan időkben” . . . Nincs itt az Opportunitásról szó se! Egészen e jezsuita elvnek hódolunk már. Ez Tisza Kálmán átkos mive. Ez az ember az Egyházban is oly veszedelmes, mint a politikai világban volt. Fia még rosszabb lesz. Ez egészen egy élő intrika már most is, hát még ha megerősödik!

Dombrád.

Dr. Heiszler József,
lelkész.

És ime, elkövetkezik, amit a derék lelkész megjósolt. Tisza István megerősödött s most a nemzettel állt szembe, elbizakodván nagy erőibe. Ezer szerencsénk, hogy ez a nemzet már rutabb fekélyeket is letépett a testéről s bizonyos, hogy ez lesz a sorsa az ifjú Tibiszkusznak is. Annál bizonyosabb, mert akikre nyilván ő maga is legbizonyosabban számít; a protestánsok is megvonják a támogatásukat egy olv miniszterelnöktől, kinek politikai működése az erőszak és házszabálytiprás jegyében született. Az lehet kedves odafönn, de a nemzet csakhamar talpára fogja kötni az utilaput.

SZINHAZ.

Műsor:

Kedd: Szobalány (B bérlet.)
Szerda: Nagyvas hobortja (C bérlet.)
Csütörtök: Casanova (A bérlet.)
Péntek: Casanova (B bérlet.)
Szombat: Tavasz (C bérlet.)
Vasárnap d. u. Orfeusz az alvilágban este Sötétség.

Garasos alispán.

Ezt a régi jóízű, de kissé naiv eszközökkel dolgozó vigjátékot ujjította fel tegnap színtársulatunk, bizony nem egészen kifogástalan előadásban. Különösen a többes jelenetek döcögtek s Ebergényinén és Sebestyén Gézán kívül alig volt szereplő, aki teljes szereptudással lépett volna a lámpák elé.

Ők ketten emelkedtek ki a vontatott menetű előadásból. Sebestyén a czimszerep magyarosan jóízű alakját találó színekkel jellemezte, míg Ebergényiné hálás szerepét aknázte ki teljes siker mellett. Nyílt színen is sűrű tapsokat kapott. Jó volt Iványi Antal s nagyobb szerepben szívesen láttuk végre Püspöky Rózsit, aki kedvesen játszott.

Részt vettek még a darabban Csige Ilonka, Jeszenszky, Klenovics, Pataki és Hahnel Aranka.

Sz. Z.

Casanova. Két estén keresztül csütörtökön és szombaton a Casanova operett kerül színpadra, melynek kedves zenéje egyre népszerűbb lesz. Felhő Rózsai kitűnő alakítása bizonyára most is nagy közönséget fog vonzani a színházba.

Sötétség. Ruitkai György nagyhatású színműve a Sötétség lesz a jövő hét drámai újdonsága. A darabot, — mely a fővárosi Nemzeti Színházban jelentős sikert aratott, — már serényen folynak a próbák. A Sötétség bemutató előadása vasárnap lesz.

Áldor Juliska sikere. Áldor Juliskának, — aki tavaly a debreczeni színtársulat énekesnője volt, — nagy sikeréről veszünk most hírt. Az ő dicséretével vannak tele a szabadkai lapok, míg a közönség nap-nap után kitüntető ovációkkal ad kifejezést kedvence iránti elismerésének. Mindenesetre

örülünk, hogy Áldor Juliska, a kinek szép tehetsége nem épen előnyösen volt felhasználva a tavaszi szezonban nálunk, de aki kedvence volt a kolozsvári és szegedi közönségnek, Szabadkán ilyen szép méltánylásban részesül.

Perényi Margit férjhez megy. Temesvárról írják, hogy Perényi Margit, ki a debreczeni színháznak is volt bájos primadonája, tavasszal megvált a színpadtól s Hymen rózsaláncaival fogja felcserélni a festett világot.

A sajtóhibák világából.

Kurtaházi báró annyira tönkrement, hogy kénytelen jóságát áruba bocsátani.

Szó sincs róla: a szép Bekedinet sok bűn terheli; sokat vetkezett életében.

Porcseneff orosz turós igen hizelgőn nyilatkozott Zichy Jenő gróf ázsiai kutatásairól.

Dr. Kandzsa a bőr és butakórtani intézet legjelesebb tanársegédje.

A derékpár-verseny nagyszerűen beütött.

A mai tárgyalás programjában hegyes ügyek vannak felvéve.

A királyi narancs az egész országban mély benyomást tett.

Mi volna az én életem nálad nélkül, te éles galambom!

Az aquincumi új ásitások az egész művelt világ figyelmét Budára irányították.

A hátha ellen legbiztosabb szer az indus háp-csi.

Egy teljesen ő állapotban lévő zongora szabad kézből eladó.

A főváros legmegbízhatóbb pénzintézete a Mercur váltóház részvénytársaság.

Az anyakönyvi hivatalban tegnap Mandel Bertalan kötött hazugságot Rosenblüh Rebeka urhölgygyel.

Az új balügyminiszter már megkezdte működését.

Két butorozott szabó kiadó.

Dudu.

Egy újságíró emlékiratai.

(Blowitz.)

Világszerte ismerik Blowitz nevét. Ez a nemrég elhunyt, nagymultu újságíró, aki három évtizednél tovább volt a „Times” párizsi levelezője, abban is rendkívül az újságírók között, hogy legyőzte a pályájával együttjáró névtelenséget. Maga mondotta az újságíróról: „Semmi sem megindítóbb, mint az a rettenetes gyorsaság, amelylyel ezek az izgalmas életű s csupán a pillanatnyi szükséghez léteztek emberek belezuhannak a sir sötét feledésébe. A közöttük legkiválóbbaknak is alig marad meg az emlékü s a következő nemzedékek már semmit sem tudnak róluk, minthogy kortársaik sem tördtek velük. Blowitzot megkímélte ettől a sorstól a Gondviselés, amelyben olyan erősen hitt s amelyet gyakran emleget hátrahagyott írásában.

Marseillesben, ahol megnősült, mint gimnáziumi tanár, egyszerre belecsöppent a társadalmi és a politikai életbe s cselekedetei már ekkor elárulták a későbbi éleszemű újságíró, aki keresztül lát a politikusok titkain. 1869-ben megakadályozta Lessepsnek marseillesi képviselővé való választását. Kiderítette ugyanis, hogy Lesseps a kormány titkos jelöltje s ezzel megbuktatta őt Gambettával szemben. Thiersszel állandóan levelezett s fontos politikai híreket küldözgetett neki a kommun lázadásról. Ő adta tudtára először Thiersnek a csapatok bevonulását Párizsba. Ez időből való ez a megjegyzése emlékirataiban: „The demon of the journalism take hold of me.” (Az újságírás démona megragadott.) Nem is bocsátotta el többé. Francia állampolgárságot szerzett, okulva azon, hogy a marseillesi Lesseps ügyben való szerepléséért majdnem kiutasították Franciaországból.

Nemsokára jó alkalma volt bebizonyítani Blowitznak, hogy csakugyan újságírónak született. John Delane, a „Times” híres szerkesztője egy izben Párizsba ment s Blowitzzal együtt meghalgtatta Versaillesben Thiers beszédét s hazatérése előtt megjegyezte: milven kár, hogy ezt a fontos politikai beszédet nem közölheti másnap a „Times” egész terjedelmében. Akkoriban még nem közöltek a párizsi újságok sem részletes tudósítást a politikus beszédeiről, csak rövid kivonathat ismertették a beszédek tartalmát. Blowitz, szokás szerint, maga is csak ilyen rövid kivonatra készült. John Delane megjegyzése azonban szegat ütött a fejébe s nagy vállalkozásra szánta el magát. Mikor John Delane hajóra ült, hogy visszatérjen Londonba, Blowitz nyomban a táviróhivatalba sietett s emlékezetből szóról-szóra leírta Thiers beszédét, amelyet aztán megtáviratozott a „Times”-nek. Bámulatos emlékezőtehetsége volt, aminek később is sokszor vette jó hasznát újságírói pályája alatt. Másnap reggel nagyot nézett John Delane, amikor Londonba érkező, kezébe vette a „Times”-t. Két és fél apróbetűs kolumnán ott terpeszkedett a szeme előtt Thiers beszéde. Ekkor ötlött John Delane eszébe, hogy a „Times” számára saját párizs—londoni telefonhálózatot létesíttessen.

Ezután egyre-másra aratta Blowitz nagy zsurnalisztikai sikereit, amelyek között a német katonai párt Franciaország ellen törő tervének leleplezésén és meghüsitésén kívül kétségtelenül az volt a legnagyobb, amelylyel a berlini kongresszus idején keltett általános bámulatot, megszerezvén a berlini szerződést. E történelmi nevezetességű szerződést a „Times” azon a napon tette közzé, amelyen a hatalmak képviselői aláírták.

Sok verzió keringett eddig Blowitznak erről a nagyszerű zsurnalisztikai sikeréről. Most maga Blowitz beszél el emlékirataiban ennek igazi történetét. Eleinte nem volt hajlandó elfogadni azt a megbízást, hogy ő tudósítsa újságját a kongresszus eseményeiről.

Hohenlohe herceg, az akkori párizsi nagykövet megnyugtató információjára Blowitz mégis elhatározta, hogy elmegy Berlinbe. Mielőtt elindult volna, szokása szerint előkészítette későbbi munkáját. Egy fiatal embert bujuttatott az egyik állam meghatmazottjához magántitkárral s megbízta vele, hogy mi módon juttassa majd hozzá a kongresszus munkásságáról szóló híreket. Berlinben való találkozásuk és egyetlen értekezésük alkalmával, — úgy kellett feltűnnie, mintha nem ismernék egymást s többször nem is értekeztek egymással — Blowitz azt a tervet eszelte ki, hogy egy fiatal ember minden nap elhalad kocsjá

mellett és bedobja a jegyzetét. Elváltak ezután, de a fiatal ember, — akinek nevét elhallgatja Blowitz — egyszerre visszatért a szobába, mert a maga kalapja helyett a Blowitzét vitte el véletlenségből.

— Csukja be az ajtót! — kiáltott most észbekapva Blowitz. — Kitaláltam érintkezésünk módját.

Ez a mód gyermekesen egyszerű volt. Abban a vendéglőben, amelyben naponta mindketten megfordultak, egymás mellé akasztották s a távozáskor kicserélték a kalapjukat. A fiatal ember kalapjának belésében minden nap ott volt a jegyzet a kongresszus aznapi tanácskozásának egy és más epizódjáról, amelyet azután Blowitz a diplomataihoz intézett furfangos keresztkérdései révén kiegészített és tudósításá formált. Bismarck, olvasva a „Times“ tudósításait, nem tudta elképzelni, honnan szerzi Blowitz az értesülést, holott minden diplomata megfogadta a hallgatást. Egy ízben a kongresszuson az egyik mellette ülő diplomata asztalának tetejét felemelte, — minthogy ezt a diplomát fogta gyanuba — s az asztal alá tekintve, félig tréfásan, félig bosszusan jegyezte meg:

— Nézem, hogy nincs-e Blowitz az asztal alatt?

Az említett fiatal ember nemsokára elutazott Berlinből — megalapítva jövőjét valahol Amerikában a Blowitztól kapott nagyobb összeggel.

A riporterek mestere azonban mégis hozzájutott a berlini szerződés szövegéhez — az utolsó két szakasz kivételével — az aláírást megelőző napon. Egy diplomatától kapta meg a szerződést, — nem árulja el, hogy melyiktől. Furfangos módon megtudakolta azután, hogy Bismarck nem adja-e oda a német újságíróknak a szerződés szövegét; mikor megtudta, hogy ettől nem kell tartania, úgy tett, mintha dühösködnék Bismarckra s nyomban készületet tett az elutazásra. Az volt a terve, hogy Brüsszelben adja fel a táviratot, amelyet Berlinben bizonyára lefoglaltak volna. Előrelátásból a brüsszeli nagykövettől kieszközölte a brüsszeli táviró igazgatójának szülő utasítást, mely szerint a „Times“-nek éjjel továbbítani kell a táviratokat. Közvetlen elutazása előtt meglátogatta St. Vallier grófot, akkori berlini francia nagykövetet s megkérte őt, adná át neki a szerződés bevezetését. A nagykövet csodálkozva kérdezte tőle, hogy mit ér a bevezetéssel, ha magát a szerződést nem tudta megszerezni. Blowitz ekkor így szólt:

— Gróf ur adja szavát, hogy huszonnégy óráig nem szól arról, a mit meg fog tudni tőlem.

A gróf szavát adta. Blowitz ekkor belenyúlt a kabátjának zsebébe s kivette a szerződést és oda tartotta a gróf elé, aki persze elsápadt a meglepetéstől. Később azután beleegyezett abba, hogy a szerződésnek nála levő bevezetéséhez is hozzájusson az ügyes újságíró. Minthogy a bevezetés csak egy példányban volt meg ezt pedig oda nem adhatta neki, — lassan felolvasta előtte a szöveget. Blowitz, — kinek bámulatos memóriája lévén ez is elég volt, vonatra ült ezután a „Times“-tól segítségére küldött kollégájával, Wallace-szal és magántitkárjával. Mikor a vonat elindult, Blowitz hirtelen odaszólt Wallace-nak, hogy sietve vegyen elő czeruzát és pa-

pirózt. Ezután lediktálta neki emlékezetből a szerződés bevezetését, majd belenyúlt a zsebébe és elővette magát a szerződést. Bevarrta a szerződést Wallace kabátjának belső zsebébe s azt az utasítást adta neki, hogy Brüsszelbe érkezve, adja fel a táviratot a „Times“-nek. Ez azonban egy kis akadályba ütközött. A táviró hivatalnok, mikor belépült a kéziratba, rémülten kiáltott fel:

— Hisz ez a berlini szerződés! Ezt nem továbbíthatom.

Wallace ekkor a brüsszeli nagykövet levelét elküldte a táviró igazgatójához, ki nyomban megadta az engedelmet a távirat továbbítására. Másnap megjelent a „Times“-ben a berlini szerződés — néhány órával az aláírása előtt, óriási hatást téve a tőzsdére és a politikusokra. Bismarck dühöngött s szidta Blowitzot, mint bokrot. Bosszúságát még jobban növelte az, hogy a szintén dühöngő német újságírók rettenetesen szidták abban a hitükben, hogy ő adta Blowitznak a szerződést. Bismarck évek mulva is hiába kísérlette meg, hogy megtudja annak a diplomatanak a nevét, aki a szerződést adta Blowitznak. Még azt is megtette, hogy egy csábítóan szép asszonyt küldött Blowitzhoz ezért a titokért, de mindhiába. Blowitz hallgatott s titkát a sirba vitte magával.

Londesz Elek.

IRODALOM.

Az üldözött madár.

Irta: Pósa Lajos.

Recseg-ropog, megrázkodik,
Az alkotmány faja:
Balta csattog, fejze csattog,
Hull a csapás raja.
Vágjátok csak, vagdossátok.
Még megmaradt ágát:
Ugyis régen letéptétek
Gyümölcstermő szép virágát!

Alig van már egy-egy lombos,
Zöldleveles ága;
Alig tud már a madár is
Fészket rakni rája.
Üztek el, hadd vergődjék
Bujdosó szél szárnyán,
Hadd maradjon a szegény fa
Dalatlanul, némán, árván!

Aranyzavú dalos madár
A mi zengő nyelvünk:
Föl-fölszengő énekeben
Ott a szívünk, lelkünk,
Oh, ha elszáll: mit ér akkor
Az alkotmány faja!
Ehullatja minden ágát,
Addig sir utána.

Gentry Történetek. Tisztelettel kérem mindazokat, akiknek előfizetési felhívást küldtem, sziveskedjenek az ívet akár van rajta aláíró, akár nincs — e hó végéig nekem visszaküldeni a Gentry Történetek december első felében jelenik meg. Tisztelettel Gontier Lajos. Pilis Csaba.

Az Állatok világa. Brehm világ ismert művének magyar kiadásából most jelent meg a 109-ik füzet, amelylyel a hatodik hatalmas kötet veszi kezdetét. Ebben az új kötetben a madarakról szóló gyönyörű rész folytatását kapjuk, hogy azután ezzel

a madarakat tárgyaló harmadik kötettel a szárnyasokra vonatkozó ismeretetés befejeződjék. A most kiadott 109-ik füzetben a lileszerű madarak tárgyalását találjuk s első sorban a szalonkákka, ezekkel az érdekes s a vadászok előtt nagy becsben álló madarakkal ismerkedhetünk meg. A magyar kiadás szerkesztője, Chernel István kedvesen jellemzi az erdei, — a sár. és a guvatszalonkát, valamint a polingokat és a nagy godirt. Hogy a szöveget kitűnő képek teszik még érdekesebbé, mondanunk sem kell s csak azt jegyezzük meg, hogy a füzetet fekete nyomatu műlap vezeti be, amely az erdei szalonkakat ábrázolja. Az Állatok világa a Légrady testvérek kiadásában jelenik meg s úgy füzetenként mint kötetként megszereshető, akár a kiadóságnál (Légrady testvéreknél váci körút 78) akár a könyvkereskedők útján. Egy füzet ára 80 fillér, egy köteté pedig 18 korona. Az eddig már megjelent öt kötet diszes kötésben egyszerre is kapható.

A „Vasárnapi Ujság“. november 15-iki száma 25 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „A Ház elnöke“ (Perczel Dezső arcképpel). — „Az elnökök“. (Jakabffy Imre, a képviselőház új alelnöke arcképpel). — „Epilogus“. Költemény Szabolcska Mihálytól. — Regénytár: „Aranyfűt“. Regény. Irta ifj. Korányi Frigyes (Goró Lajos rajzaival). „A tudós családja“. Spanyol regény (képekkel). — „A cimborák“. Elbeszélés. Irta Gorkij Maxim. Oroszból fordította Ambrozovics Dezső. — „Pettenkofen“ (képekkel) a Nemzeti Szalon kiállításából). — „Jantyk Mátyás vázlatai“ (képekkel). — Deák Ferencz levele Kossuth „Pesti Hirlap“járól. — Deák Ferencz apjának levele „Eötvös Károly gyűjteményéből“. — „Gróf Bethlen Gergely“ (arcképpel és képpel siremlékének felavató ünnepélyéről). — „Anonymus szobra“ képpel Ligeti Miklós szoborműve után). — „Borchgreving Karszten délsarki kutató-utnző“ (arcképpel és képekkel Borchgreving utazásaiból). — „Az olasz királyi pár Parisban“ (képpel). — „Salamon Ödön“ (arcképpel). — „Az olasz pénzügyminiszter öngyilkossága“ (arcképpel). — „Egy két emeletes ház veszedelme Budapest“ (képekkel az Urczy-ház beomlásáról). — „Haláltetés az állatoknál“. — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyetek, Sakkjáték, Keptalány, Egyveleg stb., rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Politikai Ujdonságok“-kal és „Világkrónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-u. 4. z. (Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

SZINLAP.

Ma kedden, bérllet 41 szám „B“

A szobaleány (Nelly Rozier)

Bohóság 3 felv.

Kezdeté 7 órakor.

Holnap, szerdán bérllet 42-ik szám „C“

A nagyás hóbortja.

Vigjáték 4 felv.

HRABÉCZY ANTAL

tehérmű gőzmosó és vasaló intézete

MEGNYILT Széchenyi-utca 42-ik sz. a.

Ügyvédi irodámat

1903 november 20-tól

Piacz utca 87 sz. a.

Losonczy-féle házba helyezem át.

Dr. Révi Nándor

ügyvéd.

Fésűsök

(férfi munkások) azonnal alkalmaztatnak
Sailer Testvéreknél Erzsébetfalván Budapest
mellett, Odautazás fizetetik.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utócai
Debreczen, kistemplom bazár.

Ujonnán átalakított divatruház.

„Menyasszonyi KELENGYE.“

Vászon, Készféhéremű.

„Külön szőnyeg osztály.“

Ágy- és Asztalterítők, Függönyök, Bu-
torszövetek, Cocus lábtörölők, Flaneltakarók,
Lópokróczok.

Linoleum.

Olcsó, szabott árak!

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

Apró hirdetések

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A
legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szor-
dott minden szó 4 fillér.

A világhírűvé vált gyémánt

fekete
Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek
nőidivat áruházában kaphatók. Divatos új-
donságok megérkeztek. Olcsó árak. (2)

Egy nagy raktár

karzattal
ellátva,
bármily célra alkalmas, olcsón kiadó Deák
Ferencz-u. 22 sz. a.

Egy jókarban

levő kis Singer
varrogép ju-
tányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Czimzéseket,

német, magyar
fordítást és más
hasonló otthon elvégezhető írásbeli munká-
latokat teljesít egy, e téren szakavatott
egyén. Szíves megkeresések e lap kiadóhi-
vatalába kéretnek, „German Hongrie“ czimén.

Felső

kereskedelmiből érettségizett 1
évi gyakorlattal bíró fiatal em-
ber bármilyen irodai állást azonnal elfoglal.

Kopir könyvek

szabadalmazott, kitéhető regiszterrel (égen
ezélszerű) 1000 lapos 2 frt 20 kr. 500 lapos
1 frt 20 kr-ért beszerezhető Hoffman és
Kronovitz könyvnyomdájában Piacz-utca 49.

Czimbalom tanítást

előnyös árban elfogad saját lakásán is Farkas
János végzett czimbalom tanító Arany Já-
nos u. 22. sz.

Eladó

egy teljesen új mignon zon-
pora Kandia-utca 5 sz. a att.

Tasnádi óborok

8 től 12
kr-ig
piacz-utca 34. sz. pinczében eladók.

A Magyar Fém- és Lámpaáru-gyár

részvénytársaság gyári raktára
Debreczen, Piacz-utca és Simonffy-utca sarok.

Gyár: Budapest—Kőbányán.

Ajánlja gyártmányait:

Légszesz csillárok, asztali és függő lámpákat
valamint

egyszerű lámpákat közönséges használatra.

Bronze Disztárgyakat

állványok, íróasztali berendezések,
gyertyatartók stb.

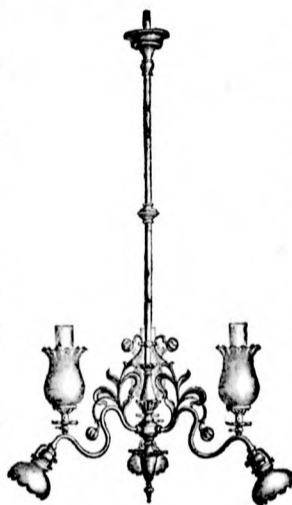
a legmérsékeltőbb gyári árak mellett.

Ugyanitt kapható valódi amerikai petroleum

„Király-Olaj“

mely kizárólag e gyár számára gyártatik,
tisztá, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz
szállítatik.

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól és Jurisics Peter gyógyszerész
Pakráczon megszabadít a betegségtől kitünően ható szerrel által.

A Jurisics-féle Pakrácz cseppek oly csodaszzerű balszam, melynek egy házban
sem volna szabad hiányozni, mert a **Jurisics-féle Pakrácz cseppek** oly előny-
nyel bírnak, hogy minden baj ellen használhatók és mindig csodaszzerű hatással van.

A Jurisics féle Pakrácz cseppek legbiztosabban gyógyítják a gyomorbajt és
székrekedést, gyomorgörcsöt, rendetlen s ekürülést, é vágytalanságot, aranyeres bántal-
malkat és ezzel kapcsolatos fejfájást, gyomorégést, felbűffögést, sápkórt, szédülést
és mindenféle gyomorkatarust, de a legnyesebb si- errel alkalmaztatik külsőleg is
nevezetesen daganatok, égési sebek, szaggatás és köszvényes bántalmaknál, mert a
hol semmiféle szer nem használt, ott a **Jurisics féle Pakrácz cseppek** már rövid

használat után nemcsak enyhítést, de gyógyulást hozott. Ezt szá-
mtalan hálanyilatkozat minden országból bizonyítja. A Jurisics-féle
Pakrácz cseppek megren- **Jurisics Péter** gyógyszer- **Pakráczon**
delhetők közvetlenül résztől 403 sz.

Árak használati utasítással, láda és postaköltséggel:

12 üveg kor. 5.— | 36 üveg kor. 12.40 | Minden 12 üv. után 1 üv. Pak-
24 " " 10.00 | 48 " " 16.— | rácz cseppek ráadásul ingyen
Köhögés, tüdőfájás, torokbaj, rekedtség, nehez lelegzés, oldalnyilalás,
influenza és hurut ellen felülmulhatlan szer a **Jurisics féle Szla-
voniai Növénynedv**. Ara 2 üv. kor. 3.40, 4 üv. 5.80, 6 üv. 8.20.

Hideglelés és láz ellen kitünő szer a „**Febri Fugo**“, mely rendkívül
gyorsan és biztosan hat. Ara 2 üveg kor. 4.20, 4 üv. k. 7.— 6 üv. k. 0.
Szlavoniai növénynedvből és „**Febri Fugo**“-ból két üvegnek keve-
sebbet nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is egy üveg Pakrácz c-
seppek ingyen kapunk.

Jelszavam: **Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!**

Főraktár Budapesten:

Török József gyógytárában Király-utca 12.

Vidmarics Péter magyarázza a
Pakrácz cseppek csodaszzerű hatását.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Az UJ Szőnyegházban
megérkeztek
**AZ UJ SZŐNYEGEK,
FÜGGÖNYÖK,
BUTORSZÖVETEK,
Ágy- és asztalterítők,
KOCBITAKARÓK,
LÓPOKRÓCZOK,
Valódi linoleumból**
gyári raktár
Bosznay J. és Társa
Debreczen, Kossuth-utca.